

Lengyelország és a rendszerváltás

A lengyel rendszerváltást a 1990-es évek elejéhez vezethetjük vissza, amikor az ország a kommunista diktatúrát leváltva demokratikus, pluralista piacgazdasággá alakult. Lengyelország volt az első kelet-európai ország, amely megszabadult a kommunista diktatúrától, ezzel fontos példát állítva más országoknak is. Vajon mik segítették ezt elő?

Az első nagy lépést a Szolidaritás mozgalma kezdte. Megalakulásakor a célja a munkavállalók jogainak védelme és az igazságosabb gazdasági rendszer kialakítása volt. Azonban ez alatt az időszak alatt a politikai liberalizáció és a rendszerváltásnak a szimbólumává vált. Ez egy olyan szakszervezeti mozgalom volt amely nagy szerepet játszott a rendszerváltásban és az ország felszabadításában a kommunizmus alól. A

Szolidaritás mozgalomban Lech Walesa - aki kezdetben „csak” egy villanyszerelő volt - vezető szerepben bontakozott ki az 1980-as években (később ezért Nobel-békedíjat kapott). Hála a vezetésének az

ország komoly ellenállást mutatott a kommunista elvekkkel szemben.

A továbbiakban a Kerekasztal tárgyalásokon - amely 1989. február 6-tól 1989. április 6-ig tartottak - résztvevői kommunisták illetve a Szolidaritás képviselői voltak és az itt elfogadott reformok változtatták meg Lengyelország politikáját. Ekkor lett Lengyelország ismét köztársaság, élén a köztársasági elnökkel és parlamenti demokráciával. Ezeket a tárgyalásokat nyilvánosan tartották, nem messze Varsótól, egy kisvárosban. Végül április 4-én írták alá a megállapodást, amelyben az alábbi reformok szerepeltek: a szakszervezetek törvényesítése; a köztársasági elnöki hivatal bevezetése, ami által megszűnik a kommunista főtitkár hatalma; a szenátus megalapítása. Ennek köszönhetően a kommunista képviselők elhagyták a parlamenti pozíciójukat, így megszűnt a lengyel parlamentben a kommunista párt. Az elkövetkezendő választások már demokratikusak voltak, az elsőre 1991-ben került sor. Míg az előző években a legtöbb polgár által támogatott mozgalom, a Szolidaritás,

illegális szervezet volt, a kommunista párt parlamentből való kilépése után azonban törvényes párttá vált.

A rendszerváltás megszabadította a lengyeleket a kommunista diktatúrától, de nehézségeket is okozott. Ezeknek az egyike a gazdasági válság volt, hogy ezeket minél hamarabb megoldja az ország, hogy elkerüljék a gazdaságuk összeomlását, reformokat kellett létrehozniuk. A létrehozásuk középpontjában Leszek Balcerowicz volt, aki megvalósította a lengyel „sokterápiát”. Ez többféle reformból áll össze, amely az ország gazdasági helyzetét segítette.

Elsősorban a pénznemük, a zloty leértékelése volt a középpontban. Ennek a bevezetése több pozitívumot eredményezett. Többek között támogatta a külkereskedelmet illetve a

külföldi befektetéseket, ezzel segítette a gazdaság romlásának megelőzését.

Emellett rengeteg magánvállalat jött létre, ezzel növelve a hatékonyságot és ösztönözte a versengés ezek között a vállalatok között.

A következő pont a piacgazdaság bevezetése volt. Ez azt jelentette, hogy az állam beavatkozása csökkent a piacon, valamint előtérbe kerültek a piaci mechanizmusok és ezzel a gazdasági tevékenységek jelentősen hatékonyabbá váltak. Valamint a pénzügyi stabilitás érdekében nagyobb figyelmet fektetett az ország a költségvetésre. Hála ezeknek a reformoknak a gazdaság jelentősen javult és stabilizálódott; az egy főre jutó GDP nőtt valamint a hiperinfláció csökkent.

Ennek ellenére ezek a reformok negatív jelenségeket is okoztak. Sok polgár számára nehézséget jelentettek, hiszen nagyban megnőtt a munkanélküliek aránya és több társadalmi kihívást is magával hozott. Viszont ez egy rövidtávú eredmény, hosszútávon az adatok azt mutatják, hogy Lengyelország gazdasága erősödött.

Források:

<https://www.gov.pl/web/magyarorszag/lengyelorszg-trtnete>

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Kerekasztal_\(Lengyelorsz%C3%A1g\)#:~:text=A%20lengyel%20kerekasztal%2Dt%C3%A1rgyal%C3%A1sokat%201989,hogy%20hat%C3%A1stalan%C3%ADtsa%20a%20t%C3%A1rsadalmi%20nyugtalans%C3%A1got.](https://hu.wikipedia.org/wiki/Kerekasztal_(Lengyelorsz%C3%A1g)#:~:text=A%20lengyel%20kerekasztal%2Dt%C3%A1rgyal%C3%A1sokat%201989,hogy%20hat%C3%A1stalan%C3%ADtsa%20a%20t%C3%A1rsadalmi%20nyugtalans%C3%A1got.)

https://mult-kor.hu/20140206_a_kerekasztal_ahol_a_lengyel_allam_ujjaszulett

<https://mult-kor.hu/cikk.php?id=10462>

<https://www.oeconomus.hu/irasok/lengyelorszag-kulkapcsolatai-1990-ota-kulonos-tekintettel-a-magyar-lengyel-viszonyra/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Harmadik_Lengyel_K%C3%B6zt%C3%A1rsas%C3%A1g#:~:text=Els%C5%91%20teljesen%20szabad%20parlament%C3%A1ris%20v%C3%A1laszt%C3%A1s%201991%2Dben,-Jan%20Krzysztof%20Bielecki&text=Ut%C3%B3dja%20Jan%20Krzysztof%20Bielecki%20lett%20